

Naam: S. Benayad
Datum: 30 september 2024
Eenheid/Programma: Eenheid Concernzaken

Collegevoorstel

Onderwerp	Beëindiging aandeelhouderschap Twence Holding B.V.
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Bespreekstuk Ja, 12 november 2024
Portefeuillehouder	A. Maathuis
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsvoorstel

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

In 2015 heeft de gemeenteraad het college gevraagd werk te maken van de verkoop van Twence Holding B.V. Sindsdien werken opeenvolgende colleges aan de verkoop van de aandelen die bij de gemeente Almelo in bezit zijn. De verkoop van de aandelen leek lange tijd niet mogelijk.

In april 2022 heeft de aandeelhoudersvergadering van Twence besloten een aan- en verkoopproces voor de aandelen van Twence te starten onder externe begeleiding.

Een akkoord is bereikt door de verkopende gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand met de kopende gemeenten Enschede, Hengelo en Losser. De aandelen die niet door de kopende gemeenten zijn gekocht, zijn ingekocht door Twence waardoor alle aandelen van Almelo, Oldenzaal en Twenterand van de hand zijn gegaan.

Voorgesteld besluit

- In te stemmen met het bereikte onderhandelaarsakkoord tot vervreemding van alle aandelen Twence (zijnde 95.000 aandelen) onder de voorwaarden van:
 - een overeengekomen totaalprijs van 18.729.250 euro te ontvangen in januari 2025,
 - het aanhouden van 1% van het totaal uitstaande aandelenpakket in Twence tot 1 juli 2027,
 - het uitdienen van het huidige afvalverwerkingscontract tot de eerste opzegdatum, zijnde 1 juli 2027.
 - het door het college onder dit beslispoint vastgestelde onderhandelaarsakkoord als definitief akkoord te beschouwen ná instemming van de gemeenteraad.
- De motie "Werk maken van verkoop Twence" met kenmerk Raad – 3170 als afgedaan te beschouwen.
- De motie "Integriteitsonderzoek Twence" met kenmerk Raad – 5651 niet uit te voeren.
- Op de bij dit voorstel behorende bijlagen, te weten: "Koopovereenkomst Twence Holding B.V.", "Akte van levering aandelen – Twence Holding B.V." en "Kwijting- en regresovereenkomst" geheimhouding op te leggen op basis van artikel 87 Gemeentewet juncto artikel 5.1, lid 2, sub b en sub f van de Woo.
- Op grond van artikel 88, lid 2, Gemeentewet de informatie waarop geheimhouding is gelegd, onder deze geheimhouding, te verstrekken aan de gemeenteraad.
- De gemeenteraad, middels bijgevoegd raadsvoorstel, kenmerk Raad – 8499, voor te stellen:

- a. in te stemmen met het bereikte akkoord voor de vervreemding van alle aandelen in bezit van de gemeente Almelo, zijnde 95.000 aandelen, tegen een totaalprijs van 18.729.250 euro,
- b. de eenmalige baat van 18.729.250 euro toe te voegen aan de reserve Stadsontwikkeling.
- c. de derving van de in de begroting opgenomen structurele dividendopbrengst van 89.278 euro te betrekken bij de eerste tussenrapportage in 2025.

Inleiding

Op 29 september 2015 heeft de gemeenteraad de motie “Werk maken van verkoop Twence” (Raad – 3170) aangenomen. Sindsdien werken opeenvolgende colleges aan de verkoop van de aandelen die bij de gemeente Almelo in bezit zijn. De verkoop van de aandelen leek lange tijd niet mogelijk. In april 2022 heeft de aandeelhoudersvergadering van Twence besloten een aan- en verkoopproces voor de aandelen van Twence te starten. Vervolgens is Deloitte B.V. gevraagd de waarde van de aandelen Twence te bepalen middels een waarderingsonderzoek. Eind mei 2023 heeft Deloitte het waarderingsrapport opgeleverd en aan de aandeelhoudende gemeenten gepresenteerd. Op basis van deze waardering is, onder externe begeleiding, een onderhandeling gestart tussen geïnteresseerde aandeelhouders. Aandeelhouders hebben hun interesse om aandelen te kopen, dan wel te verkopen kenbaar gemaakt aan de externe procesbegeleider waarna alleen deze aandeelhouders bij de onderhandelingen zijn betrokken. Uiteindelijk is een akkoord bereikt door de verkopende gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand met de kopende gemeenten Enschede, Hengelo en Losser. Doordat de kopende gemeenten niet alle beschikbare aandelen konden of wilden kopen heeft Twence zelf het restant ingekocht.

Met dit akkoord is invulling gegeven aan de wens van de raad.

Beoogd effect

Realiseren van de verkoop van alle aandelen Twence die in het bezit zijn van de gemeente Almelo en daarmee het beëindigen van het eigenaarschap van Twence.

Argumenten voor

1.1 Met voorliggend onderhandelingsresultaat wordt tegemoetgekomen aan de wens van de gemeenteraad.

De wens van de gemeenteraad is kortgezegd het beëindigen van het eigenaarschap van Twence. Met het voorliggende onderhandelingsresultaat wordt hieraan tegemoet gekomen omdat alle aandelen worden verkocht tegen een marktconforme prijs.

1.2 Onderhandelaarsakkoord omvat redelijke en acceptabele voorwaarden.

Het onderhandelaarsakkoord is een gebalanceerd akkoord met voor alle partijen voldoende voordelen. De voorwaarden zijn redelijk en acceptabel wat maakt dat het college kan instemmen met het onderhandelaarsakkoord.

1.3 Een minnelijke oplossing is te prefereren boven alternatieve trajecten.

Het huidige onderhandelaarsakkoord biedt Almelo (en de andere partijen) de mogelijkheid om de beëindiging van het eigenaarschap op minnelijke wijze te realiseren. Dit is te prefereren boven alternatieve trajecten zoals bijvoorbeeld het voeren van langjarige rechtszaken met een onzekere uitkomst. Ervaring leert dat minnelijke oplossingen doorgaans goedkopers zijn, de uitkomst is meer te sturen door betrokken partijen en met een acceptabelere eindresultaat.

1.4 Aanhouden 1% van totaal uitstaande aandelen tot 1 juli 2027 bevordert een vloeiende bedrijfsvoering van Twence.

Het eigenaarschap van de verkopende gemeenten wordt getrapd beëindigd ter bevordering van een vloeiende overgang in de bedrijfsvoering van Twence. Tot 1 juli 2027 aanstaande wordt 1% van alle uitstaande aandelen (= 8.053 aandelen) door de verkopers aangehouden.

1.5 Uitdienen huidige afvalverwerkingscontract is gunstig.

Na definitieve goedkeuring van het akkoord zullen de verkopers het huidige afvalverwerkingscontract uitdienen tot de eerstvolgende opzegmoment, zijnde 1 juli 2027. Dit biedt Almelo de tijd om het besluitvormingstraject van het (aanstaande) afvalbeleidsplan ordentelijk af te ronden. Ook heeft Almelo hierdoor voldoende tijd om, na besluitvorming over afvalbeleidsplan, een aanbesteding voor te bereiden voor de verwerking van het Almelo'se afval vanaf 1 juli 2027.

1.6 Het voorlopige, door het college goedgekeurde, akkoord wordt definitief na het nog te nemen raadsbesluit.

Voor een efficiënte en snellere besluitvorming wordt het nu voorliggende onderhandelaarsakkoord na instemming door het college voorgelegd aan de gemeenteraad voor instemming. Indien de raad instemming verleent is daarmee het voorlopige akkoord tevens het definitieve akkoord. Daarna rest alleen nog de goedkeuring van de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Twence op 19 december 2024.

2.1 Motie "Werk maken van verkoop Twence" is afgedaan.

De motie "Werk maken van verkoop Twence" met kenmerk Raad – 3170 is met het bereiken van dit akkoord uitgevoerd.

3.1 Motie "Integriteitsonderzoek Twence" is overbodig geworden.

De motie "Integriteitsonderzoek Twence" met kenmerk Raad – 5651 is door het behaalde akkoord achterhaald en feitelijk overbodig geworden. Uitvoering van de motie dient daarom geen doel meer.

4.1 Het opleggen van geheimhouding op bepaalde documenten is nodig om de belangen van Almelo te beschermen.

Het akkoord bevat gevoelige informatie die bij openbaarmaking de belangen van betrokkenen kunnen schaden. Door het opleggen van geheimhouding worden de belangen van Almelo en alle betrokkenen beschermd.

5.1 Gemeenteraad wordt onder geheimhouding in detail geïnformeerd.

Door het opleggen van geheimhouding conform de Gemeentewet worden de belangen van alle bij de transactie betrokken partijen beschermd; terwijl tegelijkertijd de gemeenteraad in detail kan worden geïnformeerd. Openbaarheid van deze informatie kan het belang van Almelo schaden, dit dient te worden voorkomen.

6.1 Instemming van gemeenteraad met het bereikte akkoord is gewenst (maar niet vereist).

Voor het aangaan van het voorliggende onderhandelaarsakkoord ligt het primaat bij het college van burgemeester en wethouders. Op grond van artikel 160, eerste lid, sub d van de Gemeentewet is het college bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten. Dat is het geval in deze situatie: het college neemt een besluit over de privaatrechtelijke rechtshandeling waarmee aandelen worden vervreemden en waarmee een samenwerkingsverband wordt beëindigd.

Artikel 169, vierde lid, van de Gemeentewet bepaalt dat het college vooraf inlichtingen verschaft aan de gemeenteraad over de uitoefening van de bevoegdheden zoals bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder d, e, f en g. Omdat in dit geval de uitoefening van deze bevoegdheden ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeente is het college gehouden de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Met dit besluit kiest het college ervoor de gemeenteraad intensiever te betrekken bij het verkopen van de aandelen van Twence dan op basis van de Gemeentewet strikt noodzakelijk is.

6.2 Eenmalige baat wordt ten volle benut en ingezet voor verdere versterking van de balans en aantrekkelijkheid van Almelo.

Voorgesteld wordt de eenmalige baat te doteren aan de reserve Stadsontwikkeling. Door dotatie aan de reserve en koppeling aan de Stedelijke Investeringsagenda zoals op dit moment wordt opgesteld, levert het op deze wijze reserveren een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling. De Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling vertaalt de ambitie om de balans en de aantrekkelijkheid van de gemeente Almelo te versterken naar prioritaire opgaven.

Immers door te investeren in een stad in balans worden ook de sociale staat en de leefbaarheid van de stad verstrekt, hetgeen van essentieel belang is voor het zijn van een krachtige toekomstbestendige stad. Deze ambitie vraagt echter ook om (mede)financieringsmogelijkheden vanuit de gemeente voor het financieren van onrendabele toppen en co-financiering in bijdragen van derden.

Aanvullende afweging om de voorliggende dotatie op deze wijze in te zetten is dat een voorzien voordelig jaarresultaat over 2024 ook kan worden aangewend voor de versteviging van diverse reserves, waaronder de reserve Sociaal Domein. Dit zal bij de bestemming van het jaarresultaat integraal afgewogen worden.

6.3 Fysieke en sociale versterking van de gemeente Almelo gaan nadrukkelijk hand in hand.

Door te investeren in een Stad in Balans en versterken van de balans en de aantrekkelijkheid van de gemeente Almelo, via de ambities zoals vertaald in Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling, gaan meerdere doelen hand in hand. Herstructurering en nieuwbouw, wijken in balans, aanpak (energie)armoede, verbetering leefbaarheid en veiligheid, versterking economisch profiel, cultuur etc. Deze ingezette, bestendige, langjarige lijn wordt met deze middelen versterkt.

6.4 Dotatie aan reserve is onderdeel van nog op te stellen inhoudelijke uitwerking.

De dotatie van de eenmalige baat aan de reserve Stadsontwikkeling wordt nog gevolgd door een nadere uitwerking (presentatie) voor de gemeenteraad, waarin de raad zal worden meegenomen in hoe het college de Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling vertaalt in een Stedelijke Investeringsagenda, waarbij scherp wordt hoe investeringen in stedelijke ontwikkeling bijdragen aan een stad in Balans, versterking van het economisch profiel, verbetering leefbaarheid en veiligheid, ontlasting van het sociaal domein, etc.

Kanttekeningen

1.1 Akkoord is een minnelijke oplossing, niet het maximale resultaat.

Het akkoord is tot stand gekomen via een vrijwillige onderhandeling en is dan ook een minnelijke oplossing voor de wens van de gemeente Almelo om het eigenaarschap van Twence te beëindigen. Het is daarom niet het, in theorie, maximaal haalbare resultaat.

Echter, het maximaal haalbare resultaat bestaat slechts op papier. Zelfs als Almelo dit maximale resultaat bijvoorbeeld via de rechter zou willen afdwingen, zal ook in dat geval een rechter zoeken naar wat redelijk en billijk is en de belangen meewegen van alle belanghebbenden. Het bereikte akkoord is daarom redelijk en acceptabel en verdient de voorkeur.

1.2 Almelo kan geen duurzaamheidsprestaties meer aan zichzelf toerekenen.

Omdat Almelo eigenaar is van Twence mag Almelo de duurzaamheidsprestaties van Twence naar rato aan zichzelf toerekenen. Het gaat enerzijds om 100% van de prestaties die Twence behaalt uit het Almelse afval en anderzijds pro rato van het aandelenbezit de prestaties die Twence behaalt uit bijvoorbeeld CO₂-opvang, afvalverwerking van commercieel afval, energieopwekking met zonnepanelen, biogasproductie uit mestvergisting, etc. Met het beëindigen van het eigenaarschap komt ook een einde aan de mogelijkheid tot het toerekenen van duurzaamheidsprestaties.

Echter, Almelo is decennia geleden eigenaar geworden van een afvalverwerker voor het op verantwoorde wijze verwerken van afval. Alle andere zaken (zoals winstgevendheid, dividend, duurzaamheidsprestaties, werkgelegenheid, etc.) zijn bijkomstigheden die het eigenaarschap voor Almelo niet rechtvaardigen. Om deze reden komt het voorliggende voorstel tegemoet aan het standpunt van Almelo.

Bovendien, de duurzaamheidsprestaties van Twence zijn niet in de duurzaamheidsdoelen van Almelo opgenomen (geweest). Alle prestaties op dit gebied heeft Almelo dus behaald zonder te steunen op de prestaties van Twence. De beëindiging van het eigenaarschap van Twence heeft dus geen negatieve invloed op de duurzaamheidsprestaties van Almelo.

1.3 Almelo ontvangt geen dividend meer.

Almelo heeft in de begroting 89.278 euro opgenomen voor het jaarlijkse dividend van Twence. Omdat Almelo na goedkeuring van het akkoord geen eigenaar meer is van Twence, ontvangt Almelo ook geen dividend meer. Dit betekent een structureel nadeel op het begrotingsaldo van 89.278 euro. De dividendopbrengst is voor de gemeente Almelo geen beweegreden geweest om eigenaar te zijn van Twence. Vanuit dit oogpunt is de derving van de dividendopbrengst niet bezwaarlijk voor het goedkeuren van het onderhandelingsakkoord.

Kosten, opbrengsten en dekking

Met dit voorstel zijn zowel kosten als opbrengsten gemoeid.

De kosten leidend tot het definitief beëindigen van het eigenaarschap van Twence zijn de afgelopen jaren en ook in 2024 reeds ten laste gebracht van bestaande begrotingsposten in voorgaande en in de lopende begroting. Deze kosten, die voor externe juridische ondersteuning en voor de inzet van professionele onderhandelaars zijn gemaakt, zijn ten laste gebracht van begrotingspost 104151 "Advies". Na ontvangst van de eindafrekening van de extern ingehuurde ondersteuning zal blijken of deze begrotingspost afdoende is voor het dekken van de kosten.

De opbrengsten bedragen 18.729.250 euro. Dit bedrag kan op het moment van ontvangst enigszins afwijken mocht de betaling onverhoopt later plaatsvinden dan de afgesproken datum. In dat geval ontvangt Almelo namelijk ook een rentevergoeding voor de vertraagde periode. In de begroting is een structurele dividendopbrengst opgenomen van 89.278 euro. De dividendopbrengst vervalt nagenoeg vanaf 2025. Dit betekent een nadelig effect op het begrotingsaldo vanaf 2025. Dit zal betrokken worden bij de eerste tussenrapportage 2025.

Uitvoering

Na besluitvorming in het college:

- worden raadsvoorstel (= openbaar) en de onderliggende stukken onder geheimhouding aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld,
- zal voor de raad een besloten "expertmeeting" worden georganiseerd waarin raadsleden in detail uitleg krijgen over onder andere het onderhandelingsproces, het bereikte akkoord, de voorwaarden, (aanbesteding van) afvalverwerking ná 1 juli 2027. Uiteraard is dit ook de gelegenheid voor het beantwoorden van technische vragen van raadsleden.
- wordt een collegevoorstel voorbereid en aan het college voorgelegd voor standpuntbepaling ten behoeve van de Bijzondere Algemene vergadering van Aandeelhouders van Twence van 19 december aanstaande waarin dit akkoord wordt bekrachtigd door alle aandeelhouders.

Bijlagen

- Raadsvoorstel met kenmerk Raad – 8499
 - Motie "Werk maken van verkoop Twence" met kenmerk Raad – 3170
 - Motie "Integriteitsonderzoek Twence" met kenmerk Raad – 5651
 - Koopovereenkomst Twence Holding B.V. met kenmerk Intern – 93885 **Geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 jo. artikel 88, lid 2, Gemeentewet juncto artikel 5.1, lid 2, sub b en sub f van de Woo**
 - Akte van levering aandelen Twence Holding B.V. met kenmerk Intern – 93886 **Geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 jo. artikel 88, lid 2, Gemeentewet juncto artikel 5.1, lid 2, sub b en sub f van de Woo**
 - Kwijting- en regresovereenkomst Twence Holding B.V. met kenmerk Intern – 93887 **Geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 jo. artikel 88, lid 2, Gemeentewet juncto artikel 5.1, lid 2, sub b en sub f van de Woo**
-

Procesinformatie

Intern overleg

Voor dit voorstel is overleg gepleegd met de griffie, de eenheid Concernzaken (Bestuursadvies, Concernjuristen en Financiële Strategie) en de eenheid Stedelijke Ontwikkeling.

Ook zijn de eenheid Uitvoering Fysiek en het Programma Klimaat & Milieu geïnformeerd over de gevolgen van het einde van het eigenaarschap van Twence voor deze eenheid en dit programma.

Afstemming met portefeuillehouder

Met wethouder Maathuis heeft meermaals afstemming plaatsgevonden.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Alle aandeelhouders van Twence hebben afgesproken op 5 november een gezamenlijk persbericht te verzenden waarin een toelichting staat op de bestuurlijke en politieke besluitvorming. Dit persbericht is onder verantwoordelijkheid van de "Begeleidingscommissie aan- en verkoopproces aandelen Twence" verzonden en daarom niet bij dit collegevoorstel gevoegd.